

МР «Мегино - Кангаласский улус»
МБДОУ «Харанский детский сад общеразвивающего вида с приоритетным осуществлением
деятельности по социально личностному развитию воспитанников «Кэрэчээн»

"Бэйбэрикээн эмээхсин ыллыгынан"

(Тыл сайдытын ахсааны кытары дьүөрэлээн
5 саастаах оҕолорго ытыллар дьайымал барыла).

толордо: орто бөлөх иитээччитэ Никитина Светлана Григорьевна

2024 сыл

Сыала:	сахалы төрүт иһиттэр, астар, тыаҕа үүнэр отоннор ааттарын чингэтии 1-10 диэри ахсааны аахтарыы, өннөрү, күн тутулун чингэтии
Соруктар:	саха остуоруйатын ис хоһоонугар олобуран кэрискэ ахсааны ааҕарга, сыыппаралары билэргэ, өннөрү араарыыга, күн тутулун үөрэтии; тыл саппааһын байытан сайыннарыы; болҕомтону, тулууру, үтүө майгыны иитии
Туттуллар матырыйаал:	ынахтар макеттара, фоамирантан оҥоһуллубут сибэккилэр араастара, сахалы иһиттэр: туос ыаҕас, кытыйа, чороон, алтан чуораан, ытык, ойуулаах карточкалар:отоннор уонна сахалы иһиттэр, алааддылаах кытыйа уонна күөрчэх
Сайыннарар эйгэ	билии

Этап	сорук	үлэ көрүнэ	туттар тэрил	оҕону кытта үлэлээһин дьайымала	сайыннарар уобаластар дьайсыылара	түмүктэр
Кирири	тиэмэтигэр туһайылыбыт оҕо интэриэһин тардар эйгэ	оҕолор төгүрүччү тураллар	Фоновай сайынны тыас	оонньуу хоһоон - Уна көрөбүн, хаҕас көрөбүн. Оту эмиэ көрөбүн олус олус үчүгэй!	Тылы сайыннарыы хамсаныы	оҕолор болҕомтолорун бэлэмнээһин
Тэрээһин чааһа	интэриэһиргэтии таайтарыы	Бэйбэрикээн эмээхсин кириитэ, ынахтарын ааттарынан ыңыарар: - Эриэкийэ, Өрүөстээх, Туоһахта!	алтан чуораан лынкыныыр	- Оҕолоор, биһиэхэ ким кэллэ? Бэйбэрикээн: - Оҕолоор, үтүө күнүнэн!Бүгүн сарсыарда хотоммор ынахтарбын ыы тахсыбытым, ынахтарым баран хаалбыттар. Ыраах бардахтара, буларбар көмөлөһүөххүт дуо? Хас ынаҕым барбытын билэр буолаайаҕыт? -Хас ынаҕын буллугутуй?	билэр - көрөр, ааҕаллар	таайаллар, остуоруйаны өйдүүлэр, 3 ынахтары көрдүүлэр

				Аабыабын! Хайдах дьүһүннээхтэрин буллугутуй? Эриэн, кугас эриэн, хара эриэн		
Сүрүннү үр чааһа	тылы сайыннары	көрдүү сылдыан сибэккилээх хонууга киллэри	күөх хонууга сибэккилэр араастарын буллары	- Оҕолоор, көрүн эрэ ханна кэллибитий? Тыый, сибэкки бөҕө үүнэн турар дии. Ханнык сибэккилэр үүммүттэрий? Билэбит дуо? Ааттатаан. - Хайдах өгнөөхтөрүй? Хас сибэкки баарый, ахсааннарын аабыабын - Эһиги өссө ханнык сибэккилэри билэбитий?	тыл сайдыта, билэр - көрөр	кэрискэ ахсааны аахтары ток - току ньээм, ньургуһун, сардаана, дөлүһөн сибэккитэ, сылгы ньургуһуна, танара кийиитэ
Уоскула н	сынньаты	оһуор үнкүүтүн хамсаныыла рын онорторуу	муусука	- Чэ, оҕолоор, бачча үчүгэй сибэккилээх хонууга кэлэн баран үнкүүлээн ылабыт дуо? Төгүрүччү тураммыт сахалы оһуор үнкүүтүн үнкүүлүбүн. Олус үчүгэй!	худ - эстетическэй	Көрдөрөн үтүгүннэри муусуканан үнкүү
Оонньуу лаах хонуу	Бэйбэрикээн эмээхсин ыаҕаһын буллары	ыаҕастан ойуулаах карточкалар ы табатык санардыы, наардаан уурдары Бэйбэрикээн	ойуулаах карточкалар сахалы иһиттэр	- Көрүн эрэ бу туох турарый? Ким хаалларбыта буолуой? Иһигэр туохтаабый? Биридди карточканы ылабыт, кимиэхэ туох ойууламмытын таайан этэбит уонна наардаан уурталыбыт. Былыр саха иһиттэрин хатын туоһуттан, хатын маһыттан, удьурбайтан	тылы сайыннары, кэпсэтиннэри, оонньоутуу, алтыһы, бодоруһуу	саха төрүт иһиттэрэ уонна Саха сиригэр үүнэр отонно ааттарын этии:дьэдьэн, унуохтаах отон, дөлүһөн, сугун, моонньофон,

<p>Остуолга турар сахалы иһиттэри көрдөрүү</p> <p>Түмүк</p>	<p>Хатылааһын</p> <p>Интэриэһиргээби ттэрин билии</p>	<p>ынахтарын ааттарынан ынырар</p> <p>Көрдөөһүн</p> <p>Бэйбэрикээн нэ аҕалан ыаҕаһын, ынахтарын биэрэллэр</p> <p>Бэйбэрикээн эмээхсин ыаҕастаах киирэр</p>	<p>Манааччыа</p> <p>Суораттыыр</p> <p>төгүрүк</p> <p>остуолга</p> <p>сахалы</p> <p>иһиттэр</p>	<p>онороллоро.</p> <p>- Бэйбэрикээн эмээхсин ыаҕаһынан тугу гынара буолуой? маарыын хас ынаҕын булбуппугуй?</p> <p>- Чэ, эрэ аны икки ынахтарбытын булуобун!</p> <p>- Оҕолорум ынахтарбын уонна ыаҕайабын булбуккутугар махтанабын. Оҕолоор, муус устар 27 күнэ - Сахабыт Республикатын күнэ буолар. 1922 с. Саха АССР төрүттэммитэ, 1992 с. саҕа Конституция ылыллыбыта. Сахабытынан киэн туттуобун! Сахабыт сириң таптыаҕын! Биэс ынаҕым үүтүттэн ытыйбыт күөрчэхпин алаадылаан амсайын!</p> <p>- Ынахтарбын көрдүү сылдьан туох саҕаны биллигитий? Тугу өйдөөн хааллыгытый? Тугу сөбулээтигитий?</p>	<p>Оҕолор санааларын истии</p>	<p>хаптаҕас, морошка, биэ эмийэ, киис тинилэҕэ, уулаах отон</p> <p>дьайымал сыалын ситиһии</p>
---	---	--	--	---	--------------------------------	--